

Broj: 01-50-4-986-11/20

Sarajevo, 8. 9. 2020.

LANU

**PRIVREMENOG ISTRAŽNOG POVJERENSTVA ZASTUPNI KOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH ZA UTVRĐIVANJE STANJA
U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BiH**

**Damiru Arnautu, Zukanu Helezu, Mirjani Marinkovi Lepi, Zlatanu Begiću, Almi Čoloviću,
Draganu Mektiću, Branislavu Borenoviću i Miri Pečiću**

Na temelju članka 35. st. (1) i (2) Poslovnika Zastupni kog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, br. 79/14, 81/15, 97/15, 78/19 i 26/20), zaključka 2. hitne sjednice Zastupni kog doma formiranju Privremenog istražnog povjerenstva Zastupni kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama BiH, održane 14. i 26. 6. 2019., i zaključka o potvrđivanju imenovanja članova Privremenog istražnog povjerenstva Zastupni kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama BiH, usvojenog na 8. sjednici Zastupni kog doma, održanoj 15., 19. i 20. 5. 2020., sazivam **11. sjednicu Privremenog istražnog povjerenstva Zastupni kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama BiH (u daljnjem tekstu: Privremeno istražno povjerenstvo).**

Sjednica će biti održana **u ponedjeljak, 14. 9. 2020.**, u zgradi Parlamentarne skupštine BiH, u dvorani **2/I, s početkom u 15. 45 sati.**

Za sjednicu predlažem sljedeći

DNEVNI RED

1. Saslušanje svjedoka pred Privremenim istražnim povjerenstvom (putem videolinka):
 - Farisa Vehabović, sudije Europskog suda za ljudska prava u Strazburu;
2. Tekuća pitanja:

Pozivamo Vas da sjednici obavezno budete nazočni.

U slučaju potrebe, možete kontaktirati tajnike Privremenog istražnog povjerenstva Igora Bajića ili Sonju Abdulovsku na telefonski broj: 033 2860 68 ili na *e-mail* adresu: igor.bajic@parlament.ba ili sonja.abdulovski@parlament.ba.

S poštovanjem,

**Predsjedatelj Privremenog istražnog povjerenstva
Damir Arnaut**

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
Тужилаштво Босне и Херцеговине

Broj: A-217/20
Sarajevo, 09.09.2020. godine

KURIROM!

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO
11-09-2020

PRIMLJENI			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01	50-4	986-9	20

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Predstavnički dom
Privremena istražna komisija za utvrđivanje stanja u
pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine
gđin Damir Arnaut, predsjedavajući
Trg Bosne i Hercegovine 1
71000 Sarajevo

Predmet: Odgovor na zaključak, *dostavlja se*

Veza: Vaš zaključak br. 01-50-4-986-9/20 od 03.09.2020. godine

Poštovani,

Zaključkom Privremene istražne komisije Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama Bosne i Hercegovine br. 01-50-4-986-9/20 od 03.09.2020. godine, pozvali ste me na svjedočenje pred Komisijom u ponedjeljak, 14.09.2020. godine u 13 časova.

Usljed ranije preuzetih, a neodložnih obaveza, obavještavam Vas da nisam u mogućnosti pristupiti Vašoj sjednici.

S poštovanjem,

Broj: 01-50-4-986-11/20

Sarajevo, 14. 9. 2020.

ZAPISNIK

11. sjednice Privremenog istražnog povjerenstva Zastupni kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine

Sjednica Privremenog istražnog povjerenstva Zastupni kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosuđnim institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Privremeno istražno povjerenstvo) održana je 14. 9. 2020., s početkom u 15.45 sati.

Sjednici su bili naznačeni članovi Privremenog istražnog povjerenstva: Damir Arnaut, Alma Čelo, Zlatan Begić, Zukan Helez, Mirjana Marinković-Lepić, Branislav Borenović i Mira Pekić.

Sjednici nije bio naznačen član Povjerenstva Dragan Mektić.

Sjednici su također bili naznačeni: Lana Vuletić iz Misije OEES-a u BiH, Enver Bogunin iz Sektora za odnose s javnošću, Edina Adilović i Anita Pinto Stanišić iz Sektora za IT Tajništva PSBiH, Sonja Abdulovski, stručna savjetnica u Ustavnom pravnom povjerenstvu Zastupni kog doma, i Igor Bajić, tajnik Ustavnom pravnom povjerenstvu Zastupni kog doma, a koje je Kolegij Tajništva Parlamentarne skupštine BiH obavijestio da pružaju stručnu i administrativno-tehničku podršku Privremenom istražnom povjerenstvu, te predstavnici medija.

Privremeno istražno povjerenstvo jednoglasno je usvojilo sljedeći

DNEVNI RED

1. Saslušanje svjedoka pred Privremenim istražnim povjerenstvom (putem videolinka): Farisa Vehabović, suca Europskog suda za ljudska prava u Strasbourg;
2. Tekuća pitanja.

Ad.1. Saslušanje svjedoka pred Privremenim istražnim povjerenstvom (putem videolinka): Farisa Vehabović, suca Europskog suda za ljudska prava u Strasbourg

Saslušanje svjedoka pred Privremenim istražnim povjerenstvom Farisa Vehabović, suca Europskog suda za ljudska prava u Strasbourg, obavljeno je putem videolinka. Pruženje saslušanja bilo je omogućeno i predstavnicima medija.

U uvodnome izlaganju i tijekom svjedočenja sudac Faris Vehabović iznio je svoje viđenje stanja u pravosudnim institucijama BiH.

U odgovorima na pitanja članova Povjerenstva koji su uslijedili nakon njegovog izlaganja, sudac Faris Vehabović osvrnuo se i na problem povećanog broja predmeta koji se protiv Bosne i Hercegovine vode pred Europskim sudom za ljudska prava te na kašnjenje u provedbi presuda Europskog suda za ljudska prava, što uzrokuje i druge negativne posljedice za Bosnu i Hercegovinu.

Saslušanje suca Farisa Vehabovića sadržano je u video-/audiozapisu, koji je sastavio dio ovoga zapisnika.

Ad.2. Tekuća pitanja

Pod ovom točkom dnevnog reda konstatirano je potrebnim za sljedeću, 12. sjednicu Privremenog istražnog povjerenstva konkretizirati pojedine prijedloge članova u pisanom obliku za buduća svjedočenja i saslušanja, te u vezi s predstavkama koje su do sada pristigle članovima Privremenog istražnog povjerenstva.

Sjednica Povjerenstva završena je u 16.45 sati.

Tajnik
Privremenog istražnog povjerenstva
Igor Bajić

Predsjedatelj
Privremenog istražnog povjerenstva
Damir Arnaut

NEAUTORIZIRAN TRANSKRIPT

**11. SJEDNICE PRIVREMENE ISTRAŽNE KOMISIJE PREDSTAVNI KOG DOMA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA UTVRĐIVANJE STANJA U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA BIH
održane 14. 09. 2020. godine**

PREDSJEDAVAJU I

DAMIR ARNAUT

Otvaram 11. sjednicu privremene istražne komisije predstavnici Kog doma Parlamentarne skupštine BiH za utvrđivanje stanja u pravosudnim institucijama u BiH. Konstatujem da imamo kvorum za rad, samo je gospodin Mektić, opravdao odsustvo, a svi ostali članovi su prisutni. Otvaram 11. sjednicu. Za ovu sjednicu je predložen

Dnevni red

1. Saslušanje svjedoka pred privremenom istražnom komisijom, putem video linka, Farisa Vehabovića, sudije Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu
2. Tekuća pitanja

Ima li prijedloga za izmjenu ili dopunu dnevnog reda. Konstatujem da nema i u skladu sa poslovnikom konstatujem da je dnevni red kako je predložen usvojen. Prelazimo na tačku jedan saslušanje svjedoka pred Privremenom istražnom komisijom Farisa Vehabovića i sudije Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. Sudija Vehabović u dobar dan, hvala Vam što ste se odazvali.

Ad. 1

Prelazimo na tačku jedan saslušanje svjedoka pred privremenom istražnom komisijom, Farisa Vehabovića i sudije Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. Sudija Vehabović u dobar dan, hvala vam što ste se odazvali pozvu da svjedočite pred Komisijom i također u vez s tim hvala na saradnju sa komisijom. Komisija je zadužena od strane Predstavnici Kog doma da istraži stanje u pravosuđu u BiH sa posebnim osvrtom na sposobnost VSTV-a da učestvuje u procesim pridruživanja BiH u EU. Komisija je održala već, 10 sjednica prije ove, saslušala niz svjedokana oviu temu i u skladu sa ustaljenom praksom već komisije ja u vas zamoliti da date uvodno obračunavanje. Ostavljam trajanje tog obračunavanja vam na procjenju a onda u otvoriti raspravu i svaki član će imati

možu no st da vam postvi pitanja. Mi smo svi u potpunosti svjesni uloge, vaše uloge kao sudije u Evropskom sudu za ljudska prava, niko do vas ne otekuje, niti je u nadležnosti komisije govoriteo konkretnim predmetima, pogotovo onim koji su u potupku, a uzimaju i u obzir specifičnost vašega sudskog položaja ja bih vas zamolio da posebnu pažnju posvetite iz perspektive prakse Evropskog suda za ljudska prava, može li Bosna i Hercegovina otekvati da u postupcima koji se protiv nje vode, dakle postupci pokrenuti od strane naših građana koji dođu u Stezbur, možemo li otekvati povećan stepen pažnje koju je taj sud posvećivati, stanju kakvo imamo u pravosuđu u BiH. Dakle da li možemo otekvati da se presude izmeđuu ostalog razmatrati i to stanje kakvo imamo u pravosuđu, dali je to sud samtrati kao relevantnu okolnost kada eventualno bude donosipresude protiv BiH, dakle ne u bilo kojem konkretno slućaju, već generalno govoreći i kada je praksa Evropskog suda za ljudska prava u pitanju da li su to stvari koje Evropski sud za ljudska prava uzima u obzir kada donosi presude protiv zemalja članica. Hvala vam još jednom za saradnjusa komisijom, dajem vam riječ, zamoliću vas za uvodna obraćanja a onda ćemo pitanja članova komisije. Izvolite.

FARIS VEHABOVI

Hvala gospodine Aranut, hvala članovima komisije što su me pozvali, naravno da smatam ovo jednom vrlo važnom temom o kojoj se mora razgovarati i smatram da postoji obaveza svakog nosioca pravosudne funkcije, pogotovo sudske funkcije, da učestvuje u radu Komisije. Mislim da to ni na koji način ne ugrožava ono što su onosvni principi na kojima treba sudska vlast da poćiva a to je nepristrasnost i neovisnost svakog suda i svakog sudije kao pojednica što su i osnovni elementi što su ugraćeni u član 6. Evropske konvencije da svako ima pravo da bilo da mu se radi o građanskom ili krivićnom postupku da mu se sudi od strane suda koji je novisan i nepristrasan. Naravno postoje jako bogata praksa evropskog suda koja definiše ove pojmove ali u najkraćem pojam neovisnosti se može u najkraćim crtama opisati, kao prije svega finansijska neovisnost sudova od strane zakonodavne i izvršne vlasti. Dakle da su zaštićeni u smislu svog finansiranja ali naravno i odsvako drugo uticaja zakonodavne i izvršne vlasti što je princip koj se ni na koji način ne smije prekršiti a smatram da ova vrsta saslućanja koje se održavaju, ni na koji način se ne uplićuju niti u neovisnost sudova, već upravo suprotno doprinosi transparentnosti rada sudske vlasti što je u svakom slućaju interes i sam sudske vlasti ali interes i građana koji otekvaju pravdu od sudova koji bi trebali da je dijele u skladu sa Ustavom i zakonima BiH.

Drugi element je nepristrasnost koji se može podijeliti na u najkra em na dva elementa, objektivna i subjektivna nepristrasnost a u tom smislu vidim najviše problema u radu sudske vlasti generalno i VSTV-a kao glave koja vodi glavnu rije u organizaciji rada sudske vlasti a kad kaže msudskavlast tu podrazumijevam cijelokupan sistem koji funkcionise u cilju rješavanja predmeta koji su se vode pred sudovima u BiH. To je poimanje javnosti kakav je rad sudova, odnosno sudske vlasti u BiH i VSTV-a. Koji je nivo povjerenja koji građani imaju prema toj grani vlasti. Mislim da da ne treba provoditi bilo kakva dodatna istraživanja da bi se utvrdilo da je taj nivo povjerenja koji građani imaju u sudsku vlast ispod svakog prihvatljivog nivoa. Ukoliko vidimo da je nešto pokvareno onda to treba i mijenjati. Zašto je ovaj sistem ovakav kakav jeste, zašto smo se doveli u ovu situaciju upravo sad, na to se odgovor može dati i isključivo u personalnim rješenjima koja su trenutno na ključnim funkcijama koji donose važne odluke a koje se ti u ovom sudskom sistemu u BiH. Zbog toga mislim da je VSTV upravo institucija koja je najviše podbacila bez obzira na to koliko oni radili, koliko imali dobre ideje dobre prijedloge, ali rezultat je izostao ali to je ono što je najvažnije. Ako od tog truda ne vidimo nikakve dobre rezultate, mislim da imamo jedan krupan problem. Osim toga mislim da je samo VSTV sebe dovelo u takvu situaciju na način, mislim da se ve radi o kontinuiranom načinu, proizvodnja afera koje ne donose ništa dobro u pogledu javnog povjerenja građana. Navest ću vam samo nekoliko primjera, sjećam se kada je vođena rasprava u institucijama RS, od političkih predstavnika zakonodavne i izvršne vlasti i političkih partija, da je na jednom, na prvom sastanku gdje se raspravljalo o odbijanju izvršenja odluke Ustavnog suda, prisustvovao i predsjednik ustavnog suda RS, što je samo po sebi vrlo skandalozna činjenica. Međutim pored toga otkrivao sam da je VSTV da digno glas protiv takvog ponašanja jednog od nosilaca pravosudne sudske funkcije, međutim mene samo da je izostala reakcija VSTV. A ve smo vidjeli, i predsjednika VSTV-a da prisustvuje prvom sljedećem političkom skupini nakon koje smo isto tako raspravljalo oko opstrukcije rada državnih organa i opstrukcije provođenja konačne odluke ustavnog suda BiH. Dakle, mislim da VSTV ima neke, odnosno pojedinci u VSTV, imaju neke svoje ciljeve koji nisu u skladu sa onim o čemu sam na početku govorio da se brinu da sudski sistem bude neovisan i nepristrasan, jer upravo vidimo suprotno da neki ljudi jednostavno traju u zagrljaj politici iz kojih razloga ne znam ne želim da se upuštam ali bilo kakva objašnjenja da se radi o predstavnicima koji su imenovani od strane entitetskih, sudskih organa pa da se to onda prevodi na to da se mora zaštititi taj entitet koji vas je izabrao što su notorna gluposti jer se radi u VSTV koje je institucija na nivou države i mora da se brine o cjelokupnosti tog sistema jer ne

možemo imati jedan dio sistema ispravan a drugi da kažem pokvaren i da cjelina funkcioniše to je jednostavno nije moguće. Što se tiče samih predmeta koji se vode pred Evropskim sudom a koji se mogu na neki način podvesti pod pitanje funkcionisanja sudskog sistema u BiH, ne znam koliko vam je poznato ali ogroman broj predmeta, ogromna većina predmeta iz BiH jedu predmeti koji se tiču neizvršavanja konačnih sudskih presuda. Naravno, tu se ne radi samo o krivici sudskog sistema već je u pitanju državni aparat koji mislim da nije uradio dovoljno kako bi se prije svega poštovala sudske presude a i kako bi se procesuirali oni koji vrše opstrukciju izvršenja sudskih presuda u tom smislu mogu isto tako navesti jednu od presuda suda za ljudska prava gdje izostala reakcija tužilaštva već gotovo šest mjeseci, a to navodim samo kao jedan od primjera, takovih primjera možete naći jako puno, on je nekako bio i u fokusu javnosti, radi se o predmetu Fate Orlovi gdje je rok za provođenje presude bio 01. april, koji je istekao i nakon toga se očekivala reakcija da poduzme korake u skladu sa zakonom dakle s obzirom da je neizvršavanje presude Evropskog suda i Ustavnog suda krivično djelo definisano po KZ BiH. Međutim reakcija tužilaštva je izostala a sve pod krize, sanitarna krize koja je nastala zbog korona virusa, već utim šest mjeseci nakon toga vidimo da stvari funkcionišu prilično ležerno kada se radi o obrađivanju najvišem nivou izmeću nosilaca pravosudnih funkcija i u tom slučaju korona kriza ne predstavlja problem ali predstavlja problem u vršenju svojih zakonom propisanih obaveza da se pokrenu postupci protiv onih koji su prekršili određena prava građana koja su oni dobili pred najvišim sudovima u BiH bilo pred Evropskim sudom za ljudska prava. Toliko u mom uvodnom izlaganju koje je bilo prilično opširno.

DAMIR ARNAUT

Hvala puno sudija Vehaboviću, na ovom izlaganju, na ovim osvrtima i na nadasve korisnom informacijama za članove komisije. Ja u sada kako sam rekao u skladu sa praksom otvoriti diskusiju, otvoriti raspravu i zamoliti članove komisije da postavljaju pitanja. Da li se iko javlja za riječi ili da idemo nekim drugim redoslijedom? Evo gospođo Marinković - Lepi izvolite.

MIRJANA MARINKOVIĆ – LEPI

Srdačno vas pozdravljam i zahvaljujem se na vašoj volji da učestvujete u radu ove komisije i da nam pomognete da dođemo do nekog našeg konačnog cilja. Ono što bi bilo jedno od mojih pitanja je kako vi poimate ovu nezavisnost VSTV-a, dakle, nesumnjivo je da pravodni organi pa regulator treba da ima neovisnost i da njegovi članovi budu neprostrani, međutim vidimo da se u BiH to

pretvorilo u jednu samovolju i da je na kraju zaista ispalo da ovaj organ apsolutno ne odgovara nikome i da bukvalno nema na inada se uti e na njihov rad i pored afera kojima smo svjedoci, a u istraživanjima koje smo dobili od Istraživa kog sektora parlametarne skupštine vidimo da i u drugim sistemima ima razli itih na ina i izbora i odgovornosti lanova regulatornog organa pa ak i do toga i bira Parlamet i da Parlamentu direkto odgovaraju.

FARIS VEHABOVI

Ono što vzano za vaše pitnaje mogu da vam kažem jeste da Parlamet kao najviše zakonodavno tijelo jedne države, naravno da ima jako puno ovlasti i jako puno mogu nosti. Prije sveg zbog nadležnosti koju ima da donosi odgovraju e zakone, odnosno izmjene zakona koji mogu uticati na ovo o emi ste vi govorili. Me utim, bilo kakva izmjena zakona o VSTV -u mora da se zasniva na poštovanju ovoga principa ne samo VSTV-a, nije VSTV sudski sistem, ono jeste glava tog sistema i o igledno kao glava najodgovorniji za stanje u tom sistemu, me utim bilo kakv izmjena treba da bude sra unata tako da se ova dva principa ni nakoji na in ne dovedu u pitanje. Postoje mogu nost da se kroz /... nerazgovjetno .../ kako to kažu zapadne kolege koji e uskladiti potrebu transparentnosti rada i ograni enja mogu e samovolje VSTV-a kao reulatora ali ni nakoji na in ne uti e na neovisnost i nepristrasnost svakog sudije kao pojednica. Dakle, regulator je taj koji i ma obavezu da uspostavi viski nivo saradnje sa parlamentom i visok nivo povjerenja sa parlamentom i da to izrodi jednom saradnjom koja e biti u obostrano m interesu. Me utim ono što ja vidim kao problem je upravo izosstanak te saradnje, a sve kroz pravdanje za neovisnoš u, zadiranje neovisnost i nepristrasnost. Zbog toga sam i rekao da je neophodno da svaku nosilac sudske funkcije u BiH se odazove pozivu Istražne komsije jer mislim da je to na i na se uspostavi jedna saradnja i da se porepozna da nisu svi isti i da nisu svi, da se ne mogu zgurati u isti koš sa pojednicima koji kvare cjelokupnu sliku koja se napravila u o ima obin ih ljudi i u o ima gra ana o sistemu koji ne funkcioniše. Iskreno, jeste i moje mišljenje ja zaista ne u ulaziti u odre ene anlaize kako VSTV radi jer to znaju ljudi bolje koji su u BiH i bolje znaju ljudi koji su do tog sitema. Ja ek ne u ni da kažem da VSTV ima loše namjere. Mogu da sumljam i mogu da iamm jako puno argumenata da sumnjama lai ja ne u naravno ni tvrditi niti re i, ali imama pravo da sumnjam i imam pravo a imam svoje razloge za iznošenje svog mišljenja. Dakle možemo govoriti o VSTV kao o jednoj isntituciji koja je uradila jako punno, ali ja ne jsndostvno ne vidim rezultate. Ja kao rezultat vidim nepovjerenje koje je ogromno i nepovjerenje koje se još više produbljuje.

Dakle, put u pakao je polo an dobrim namjerama mogu e je da oni imaju dobr namjere ali iskreno mene ti ne zanima zanima me rezultat. A za rezulta morate imati saradnju sa onim koji mjenja zakone a to je parlament. Zbog toga mislim da je to preduslov za jednukvalitetnu saradnju i jedan pomak koji se može napraviti. Bez toga mislim da nema ništa, ali isto tako s druge strane parlament netrebada bude instucija koja e napasti neo visnost bilo sudija kao pojedinaca,bilo iavog sistema jer bi to bilo apsolutno ne prihvatljivo sa aspekta onih elemenata to i nije nanmjera parlamenta, a pogotovo nije ne ove komisje.

DAMIR ARNAUT

Hvala puno sudija Vehabovi u, na ovim odgovrima , rasprava je i dalje otvorena da li se još neko javlja. Dok se neko ne javi ja imam pitanje. Dakle, da ne prejudiciramo, da govorimo isto teosretnski, govore i o dosadašnjoj praksi Evropskog suda za ljudska prava može li Evropski sud za ljudska prava, kod odlu ivanja o predmetima koje se ti u neke zemlje bilo koje zemlje, cijeniti stanje u pravosu u te zemlje, da li izostanka nazavisnosti provosu a, postojanje politi kog uticaja na pravosu e, ako je dokumentoivano kroz nezavisne me unarodne izvještaje, može li biti jedan od osnova za negativnu presudu pored neke zemlje, može li nešto što e prevagnutim nešto što e aplikant ukazivati u svojim apelacijama u smislu da ne mogu dobiti fer su enje i onda to dokumentovati kroz te me uanrodne izvještaje i na osnovu toga eventualno dobiti pozitivnu presudu po sebe a negarivnu po zemlju koju tuže. I jeli ovo nešto što bi Evropski sud za ljudska prava uzeo u obzir, odnosno da li je ovo prekisa koju Evropski sud za ljudska prava primjenjuje.

FARIS VEHABOVI

Naravno da, da. U najkre em to je odgovor na vaše pitanje, naravno da, da i naravno na do sad jeste u itavom nizu predmeta koji su se ticali upravo sudija i uticaja i zakonidavne i izvršne vlasti, prije svega i zakonodaven na njohov položaj, bilo da se radi o nemogu nosti napretka u službi ili da se radi o nemogu nosti imenovanja na određene pozicije bilo da se radi o jednotaavno prestanku funikcije sudije, bez valjanih razloga a sve utemeljeno pet na azakonu, koji je sam po sebi bio problemati an naravno a je uzimano u obzir i da u svakom slu aju u kom se stranka i pozove nataj argumetn da e sud po sloužbeno dužnosti cijeniti kakavo je stanje u pravosu u odere ene zemlje i na osnovu toga donjeti odgovaraju u odluku. To je nešto što prije sve ga, nevisnosti nepristrsnost je nešto što se podrazumijeva. Mae utim ukoliko imate, zemlju, odnosno tendenciju uodre enoj državi kao što je, možemo navesti primjer Ma arske, Poljske gdje to sad

prilično aktuelno, naravno da se se ti elementi uzimaju u obzir i da se kroz cijeli set okolnosti se dešavaju u sudskom sistemu da se donijeti odgovaraju u odluku i cijeniti sve one pojmove koji se koriste pa ako ništa kroz definiranje pojma iscrpljivanje pretnih lijekova, da li su ti lijekovi koji stoje na raspolaganju efektivni ili su oni tek formalni bez mogućnosti da polučite pravi pravni efekata za pojedinca. Ima tu itav niz elemenata do toga na čina na koji su postavljeni nosioci sudske funkcije. Ako imate sudije koje postavlja Parlament, mislim da imamo problem, govorim hipotetički. mislim da onda imamo problem sa aspekta neovisnosti jer poznato je da ako zakonodava vlast do te mjere ima uticaj na izbor sudija da je odlučujuć i glas Parlamenta ili izvršne vlasti, bez obzira o kojoj se valsti radi, onda mislim da tu postoji problem. čak i ukoliko u konkursnoj proceduri, recimo imamo predmetnih predmeta koji su trenutno aktivni, neću zato govoriti o kojim se državama radi i ukoliko se ministarstvom ne odgovaraju i na čin umješa u postupak da eliminiše određeni broj kandidata kako bi, koji su bolje bili kvalifikovani odnosno bolje ocjenjeni od strane neovisne komisije onda imamo problem. To su sve elementi koji su jako bitni i koji se uzimaju u obzir prilikom odlučivanja svakog slučaja.

DAMIR ARNAUT

Možemo li mi zaključiti za naše potrebe, za potrebe ove istražene komisije, da je u interesu države da ne dobije tu reputaciju a pogotovo to ne bude dokumentovano kroz međunarodno relevantne izvještaje, da je pravosuđe pod političkim uticajem da je u interesu dakle finansijskom interesu da se to ne desi jer se eventualno potencijalno povećava broj izgubljenih sporova pred Evropskim sudom za ljudska prava, pogotovo uzimajući u obzir da sud onda cijeni kada je u pitanju nadležnost ovog Evropskog suda, da li su iscrpljeni svi pravni lijekovi ukoliko neka zemlja ima reputaciju da je to dokumentovano da pravosuđe nije neovisno, da dopušta svoju nadležnost i ako u zemlji nisu iscrpljeni svi ti pravni lijekovi. Dakle, konkretno da lo možem oovo razumjeti da je u interesu zemlje da ne dobije takvu reputaciju, ali ako dobije ukoliko se pojavi takvi međunarodni izvještaji da je u interesu ta zemlje da što prije sanira stanje na koje ti relevantni izvještaji ukazuju.

FARIS VEHAHOVI

Absolutno da, zato što..objasni mi vam na primjeru koji sam već naveo vezno za ne izvršavanje sudskih presuda. Kada se došlo u situaciju da se predmeti komuniciraju, a se neki predmeti komuniciraju, to automatski znači otprilike 1250 Eura skuplje za državu bez obzira na ishod. Jer ishod je u takvim slučajevim izvjesan. Izvjesno je da se sudska presuda mora provesti ali ne

provo enje povla i za sobom, prije svega toroškovu advokata i nematerijalnu štetu koja se dodjeljuje u svakom takvom predmetu. Govorim o 1250 eura po jednim aplikantu. Ako imamo 1500 takvih predmeta, vrlo je lako napraviti račun po jedinici. Plus što se glavnicu morati isplatiti, plus zatezne kamate itd. Uz pravovremenu reakciju onih koji mogu nešto da poduzmu utakvima slučajevima vi dolazite na stanje kojeste imali prije toga a to je isplata glavnice i zateznih kamata, u zavisnosti koliko se vremena prote i do isplate glavnice. Ali ako ništa drugo zadržavate 1250 eura kao, na ime nematerijalne štete i troškova advokata. Postupak pred Evropskim sudom, ako imamo jednu masovnu pojavu, a struktura bosanskohercegovačkih predmeta pred evropskim sudovima su upravo takvi predmeti, koji su masovna pojava gdje imamo sistemski propuste prije svega u pogledu neizvršavanja sudskih presuda i gdje to povla i u valovima grupe predmeta. Imali samo situaciju sa ratnim štetama u RS koji je na sreću završen na najbolji mogući način i na to nadam se. Sad imamo situaciju da se pojedini kantoni u federaciji su se situaciji zatrpali ovim presudama. Tako da mislim da uz pravovremenu reakciju i saradnju između u sudske i zakonodavne i izvršne vlasti može napraviti dobar rezultat koji će biti jeftiniji po državu nego što je to sad.

DAMIR ARNAUT

Hvala vam još jednom. Da li ima još neko ko se javlja neko pitanje. Imamo gospođicu olo. Izvolite gospođicu olo.

FARIS VEHABOVI

Ne uključuje se nije uključio u mikrofon.

/.....nije uključio u mikrofon/

Pa otprilike, broj predmeta koji se vode protiv BiH trenutno, jeste negdje oko 1800 predmeta. Prije godinu dana taj broj bio negdje oko nepunih 800 predmeta. U godini dana taj broj je jako porastao i veći sam rekao da se većina tih predmeta odnosi na neizvršavanje sudskih presuda ali u posljednjih pola godine su počeli dolaziti predmeti koji se tiču dužine trajanja postupaka. I to zbog odluke ustavnog suda da prestane razmatrati dužine trajanja postupka u nadi da će entitetski parlament i državni parlament donijeti zakon koji će rekonstruirati pitanje nadležnosti za rješavanje dužine postupaka pred odgovarajućim sudovima u skladu sa tim zakonima. Koliko znam RS je najdalje odmakla u tom pogledu, ne znam da li je usvojen ali mislim, nasigurno da je vlada sa svim sigurno, donijela, usvojila prijedlog zakona. Da li je on usvojen od strane nadležane skupštine zaista

ne znam. Broj takvih predmeta jeste u porasti i negdje se kreće od 200 do 300 predmeta te prirode i otkujem da će taj broj rasti ukoliko se ne podzume vrlo brza akcija od strane svih nivoa vlasti koji treba da se brinu o ovom problemu. Međutim ja zadržavam pravo da budem pesimista po tom pitanju, jer mislim da će se opet na kraju opet poslije određenog odgađanja rješavanja tih predmeta od strane redovnih sudova koji će, koji bi kako je to zamišljeno imali isključivu nadležnost da raspravljaju o tome, opet će se sve na kraju svesti na ustavi sud i opet će se svi ti predmeti sliti na ustavni sud uz određena umanjenja koja će biti riješena preko redovnih sudova, međutim boji mi se da će to u budućnosti predstavljati problem ali to je upravo pitanje koje govori o efikasnosti sudskog sistema odnosno o načinu na koji VSTV upravlja nad tim sistemom i iznalzi odgovorajuća rješenja da se ne dešavaju otezanja postupaka već da u saranji sa nadležnim parlamentima, skupštinama donosi zakone koji bi ubrzali rješavanje predmeta bilo da se riješi na in rješavanja komunalni predmeta, koji predstavljaju ogroman broj koliko ja znam, predmeta koji se vode pred općinskim sudovima i praktično su zagušili rad tih sudova. Do toga da se moraju neke druge stvari ubrzati. Ali mislim da pored toga što sudovi rade u otežanim okolnostima zbog toga što VSTV očigledno nije, ne daje dovoljno inputa, ne unosi dovoljno energije u čitav proces, mislim da posebnu pažnju treba obratiti na tužilaštva koja bi morala biti tijela koja reaguju pravovremeno i reaguju na način da ono što rade izdrži test pred sudovima i da na kraju vidim zaista neke presude koje su osuđujuće a ne odbijaju ili tako te stvari što samo urušava ugled koji gotovo pa i ne postoji.

/...isključen mikrofon../

Ja sam se sjećam vremena kada je usvojen zakon o VSTV i kada su bili izabrani prvi članovi VSTV-a tada sam radio na Ustavnom sudu BiH, mislim da je gospin Kasim Begić bio jedan od članova VSTV u prvom sazivu, prvom mandatu. Znam da je tada VSTV uživalo jako veliki ugled u javnosti i mislim da je vremenom došlo do sve lošijih kadrovskih rješenja u VSTV i da su ljudi koji su dobili dobru ideju koja nije savršena a koja se može naravno doradivati popravljati mislim da su ljudi dobru ideju pokvarili zarad nekog znana kojih interesa. Da li se radi o nekim određenim političkim interesima i to moguće možda i ne, možda ja griješim, ili se radi o personalnim interesima ne znam ni to, ali opet imam pravo da sumnjam u dobre namjere pojedinih pojedinih ljudi koji trenutno rukovode tim čitavim sistemom. Kao što sam rekao, apsolutno je neprihvatljivo za jednog nosioca sudske funkcije da u čitavom radu bilo kog političkog tijela koje ja sra unato na

proizvođenje nezakonitih protuustavnih efekata. Dakle, govorim o planiranju opstrukcija provođenja presude Ustavnog suda. Apsolutno je neprihvatljivo i svakako o dobrim namjerama timinom pada u vodu, nikakva opravdanja ne mogu uvoditi i nikakva opravdanja vezano za strukturu VSTV-a isto tako ne mogu voditi. Dakle sam činjenica da se pojavili sjedite s ljudima raappravljate o tome kako opstruirati nešto što je u skladu sa Ustavom i zakonom je apsolutno neprizvateljivo i dovoljan razlog da neko, da iz moralnih razloga podnese ostavku. To sam tvrdio tada to tvrdim i sada. Bez bilo kakvog inisnuiranja to je urađeno pod nečijim dirigenstvom palicom ove ili one političke partije to možete sami izvoditi i zaključiti, ali nije ogledalo objektivnosti nosioca sudske funkcije u tome šta on zaista radi već kakve efekte njegovo ponašanje izaziva kod ljudi otkrivanju pravdu od njega. To je poenta. I nije dovoljno a je sve u vašem radu isto, dovoljno je tek onda kada i percepcija javnosti ima taj isti dojam da ono što vi radite da je oslobođeno bilo kakvog političkog uticaja sa bilo koje strane i iz bilo kojeg razloga. Dakle možete vidjeti kako se vremenom osipala ta koherentnost sistema i približavanje, iz meni ne jasnih razloga određenim političkim strukturama i ako se pokušavalo na tim talasima prosperirati napredovati u karijeri, meni je to zaista neshvatljivo, neprihvatljivo i moguće da je do mene jer tako nisam naučio da je definicija sudske integriteta da se ogleda kroz broj minuta provredeni sa predstavnicima zakonodavne i izvršne vlasti. Nije dobra praksa za jednog sudiju mislim da je to ustvari vrlo pogrešna praksa koja vodi ovaj sistem katastrofu i to je razlog zbog čega ljudi odlaze, više nego su to ekonomski razlozi. Razlozi su gubljenje povjerenja u institucije države, i tako dalje do nerješivih slučajeva bil odase radi o krivim djelima bilo da se radi o korupciju to je itav jedan sklop koji ljude više nego ekonomski razlozi tjeraju van granica BiH.

DAMIR ARANUT

Samo mikrofoni. Ne mogu da se nadovežem, ja se izvinjavam gospodinu Begoviću, da u vam riječi. Samo da se nadovežem, dakle mi, ovo je 11 sjednica Istražne komisije dobila mandat od predstavništva doma, doma građana dobila je mandata vrlo eksplicitan mandat koji apsolutno nem nikakve veze sa bilo kojim aktuelnim predmetima i tako dalje i upravo sada koji i na svakoj sjednici komisije ova sjednica je potpuno otvorena za javnost, predstavnici medija ovo gledaju, mogu članovi komisije postavljati pitanja. Međutim na jednoj od prethodnih sjednica čuli smo od jednog članom VSTV je prošle godine donijeo zaključak maltene jednoglasan bilo je nekoliko suzdržanih glasova ali niko nije glasovao protiv, donijeo je zaključak koji je otprilike rekao,

prafraziram da niko iz VSTV-a niti ostatka pravosudne vlasti u BiH ne smie sara ivati sa ovom Komisijom. Zna i izdata je naredba s obzirom da VSTV ima te ovlasti da odredi smjenrice svim nosiocima pravosudnih funkcija u BIH sa ne sara uj us ovom komisijom, pod jednim zaista žestokim pritiskom me unarodne zajednice je VSTV je izmjenio taj zaklju ak u kona nici ali konkretno pitanje lanu VSTVa kako je mogu e da jedno tijelo takvo, evo ja mogu se potpuno složiti da nije bilo tako davno kada je to tijelo uživalo ogromno povjerenje javnosti imalo ogroman integritet, kako je bilo uopšte mogu e da jedno tako tjelo donese jednu takvu odluku i odgovor je potpuno nerazumjevanje i nedostatak svijesti šta zna i nezavisnost. Kako smo mi došli, pitam za vaše mišljenje s obziro mna vaše iskustvo na rad u ovoj struci, kako smo kako država došli u situaciju da takvo jedno tijelo ima toliko puno ljudim dakle nije bilo ni jedan glas protiv ako je ta na ova interretacija toliko puno ljudi toliko puno lanova koji ne razumiju osnove šta uopšte zan i sudska nezavisnost. Ona ne zna i da ne smijete sara ivati s parlamentom. Kako smo došli u tu situaciju i možda neka ugestija kako da iza emo iz nje.

FARIS VEHABOVI

Mislim da sam ve o tome na neki na in govorio bez potreba da podcjenjujem dajem bilo kakve ocjene, a kažem ono što je VSTV uradio pa posle toga promjenio svoju odluku, nadam se shvataju i da je doni pogrešan zaklju ak, bojim se da i ako bude bilo neka sradnje sa VSTV odnosno onima koji se protrive takvoj jednoj saradnji mislim da e to biti sa figama iza le a. Što ne može ni na koji na in doprinijeti stvaranju onoga o emu sam govorio stvaranju pomirenja koz jedan ravnoprava nrazgovor dvijeravnopravne strane vlasti. Sudske i zakonodavne. Vlasti koje moraju sara ivati ali ne sra ivati na na in da e se bilo koja pot injavati bilo kojoj, ve da razovaraju i diskutuju o problemima koje je neophodno rješavati na ravnopravnoj osnovi. Vi nemožete nikakva rezultat dobiti ako ete se sakriti u svom uredu i smtrati da ste apsolutno nedodirljivi i da niko ne moež imati uticaj na to šta vi radite. To nije neovisnost da se sakrijete bilo gdje i radim svoj posao. Danas -sutra u do i u problem gde u morati da zatražim ne pomo ve saradnju sa drugim ganama vlasti kako da riješim problem, ve smo pominjali nagomilani komunalni predmeti, pred redovnim sudovima to se ne može riješti bilo kakvom odlukom niti suda niti VSTV to može samo intaervencijaj zakonodavne vlasti. Mora se uspostaviti saradanja i zakonodana vlast i izvršna vlst moraju shvati šta su problemi izvršne vlsati ali isto tako taj proces mora biti i o brnut. Da sudska vlsat shvati da ona jeste novisna i a mora ali i sto tako da probleme

koji se isto tako ti u izmjena zakona može riješiti isključivo zakonodavna vlast. To je dvosmjerna ulica, gdje gdje se ne mogu zauzimati bilo kakve busije i da to bude trajno stanje. Mislim da je to upravo razlog zašto je došlo do ove situacije u kojoj se nalazi VSTV upravo zbog te nesaradnje na ravnopravnom nivou sa zakonodavnom i izvršnom vlasti, zakonodavnom proje svega, a to prije nije bio slučaj, prije ste imali mnogo bolju saradnju, na kraju krajeva imali ste ličnosti koje vodile riječ o VSTV koje su ljudi slušali, gdje god da su dolazili, ljudi su imali respekta prema njima poštovali se ono što oni kažu i vjerovalo se njihovoj riječi bez obzira iz kojega entiteta dolazili iz kog naroda dolazili mislim da to nije mjesto za sakrivanje priče u te etničke zavrslame i igru skrivalica jer to je radovna pojava u BiH. Mislim da je ovdje radi prije svega o shvatanju nekih elementarnih stvari pojmova šta je neopisnost i nepristrasnost. Ako kažem da je neovisnost prije svega finansijska neovisnost pod uslovom da se radi o neovisnim sudovima koji su apsolutno neovisni od uticaja bilo koje političke partije bilo koje druge grane vlasti. To znači da sudovi iz budžeta kad dobiju novac mogu da raspolagati tim novcem kako njima odgovara. Ne da im iko određuje, na stavci plate imaš 95% a svim ovim drugim stavkama 5% pustimo sudove da to rade. To je suština tog aspekta neovisnosti dakle finansijski a drugi je ovaj aspekt na strani dakle da sam kao pojedinac neovisan od bilo kakvog uticaja bilo koga ko dolazi iz politike. Svi ljudi koji su radili kao sudije u BiH su prošli školu. I pokušaja raznoraznih i pritisaka i prijetnji i tak odalje svi oni koji su uradili svoj posao zanju šta to znači i da bi neko bio sudija ili tužilac mora imati ličnu integritet, da može reći i ne na bilo kakve prihode koje dođe od politike. Znači prije svega ličnu integritet pa tek onda sve drugo. Oni ljudi koji su vodili prije višestranosti a su imali mnogo više ličnog integriteta nego što je to sad slučaj ali na kraju krajeva treba na i na inada se tanje promjeni jer mislim da je više ni pet do dvanest, već mislim da je dvanesti pet.

DAMIR ARANUT

Hvala vam još jednom se ispričavam gospodine Begiću izvolite.

ZLATANA BEGIĆ

Sve u redu predsjedavajući, hvala vam. Gospodine Vehaboviću drago mi je što vas vidim i drago mi je što vas nalazimo u dobrom zdravlju. Naravno da smo svi zahvalni na tome što ste izdvojili svoje vrijeme i što ste podijelili vaše stavove i vaša iskustva koja će nam sigurno koristiti u našem budućem radu. Ja evo iskoristiti u priliku da vas upitam nešto vrlo konkretno. Naime riječ je o jednoj grupi predmeta koji tretiraju jednu vrlo osjetljivu populaciju žrtava, genocid, ratnih zločina

i zlo ina protiv ovje nosti. Naime prema informacijama koje dolaze iz udruženja žrtava navodno dolazi do odbacivanja njihovih predmeta pred evropskim sudom. Ja znam da je vrlo teško generalno govoriti o jednoj grupi predmeta injeni no stanje na in kako je apelacija napisana sve to ima oticaja i ja sam akana zahtjev udruženja uputio jednu inicijativu da se proba do i do nekih zvani nih podatak pa me interesuju vaša saznanja o tome naravno ukoliko ih imate i umjeri u kojoj o tom e možete govoriti s nama ovde i podjeliti s nama ovjde takva saznanja. Da li je ta no da postoji veliki broj takvih predmet da se oni u pravilu odbacuju, vi ste vjerovatno upoznati da je praksa povodom naknade šteta proizašle povodom nakande šteta zlo ina upstavnog suda BiH bila vrlo kontradiktorna, da je tu bilo i razli itog postupanja, pa onda praksa pred samim sudovima da ne ulazim u detalje sigurno ste jako dobo upoznati vjerujem da jeste s tom problematikom i isto koristim priliku u mjeri u kojoj imate saznanja i u mjeri u kojoj možete ta vaša saznanja podjeliti sa nama, kakvo je stanje s tom vrstom predmeta. Hvala lijepa.

FARIS VEHABOVI

Morate mi, cijenio bih da mi kažete konkretno da li se radi o živim predmetima ili se radi o predmetima koji su ve odba eni. Koliko sam ja shvatio da su predmeti odba eni. I da li se radi o predmetima protiv BiH ili protiv neke druge zemlje. Niz predmeta koji su se ticali Srbije i koji jesu odba eni ali to je, ja vam o tome mogu dati svoje mišljenje, ali to je izvan moje mo i, jer jednostavno u to vrijeme Srbije nije bila Vije u u kojem sam ja.

ZLATANA BEGI

Ovo je protiv Bosne i Hercegovine.

FARIS VEHABOVI

Ako se radi o...

ZLATANA BEGI

Ima i živih predmeta i premeta koji su okon ani. Naravno ukoliko imate saznanja.

FARIS VEHABOVI

Morate mi re i u kojem postupku su odba eni. Da li su odba eni kroz postupak od strane sudije. jer koliko ja znam od strane Komiteta i vije a suda takvi predmeti nisu razmatrani.

ZLATANA BEGI

To mi je značajna informacija, gospodine Vehabović u. To mi je veoma značajna informacija. Hvala vam lijepa.

FARIS VEHABOVI

Molim.

DAMIR ARANUT

Hvala gospodine Begić. Da li još ima neko ko bi želio postaviti pitanje me u članovima komisije. Dakl, jedna stvar koju smo zaboravili. Mislim da ste rekli u protekloj godini, da na broj predmeta porastao protiv BiH porastao sa 800 na 1800 to je rast od hiljadu predmeta u godinu dana i ako pogledamo ono što ste na samom početku rekli, da je jedna predmeta, jednom i komuniciranje predmeta košta 1250 eura i to je trošak za državu govorimo, porast je rezultirao koštao državu BiH 250 000 eura, 2.5 miliona KM mislim da je to strahovit podatak da li se ovdje vidi neki trend. Da li ovo samo po vašoj procjeni trenutni skok ili možem očekivati nastavak trenda u budućem periodu.

FARIS VEHABOVI

Ono što sam rekao je pod uslovom da država ostane neaktivna, da smo na sudu uo ili taj trend održani su kontakti, dolazim do srednje i pokušava da se razumiju stvari onakve kakve jesu. Kroz kontakte i razgovor se ukazalo na tu opasnost koja postoji i strukture su reagovale i može se očekivati u narednom periodu ishod tih predmeta pred Evropskim sudom pa to onda neće biti 250 nego će dobiti onoliko koliko su zaista ti postupci finansijski bili teško pred sudovima BiH govoriti. Kakve posljedice nekomunikacije i nesaradnja može imati po državu u tom smislu da govorio. To može jedan veliki skok koji je bio prilično očekivan isto tako može se pojaviti nekim drugim oblastima gdje postoji problem funkcionisanju bilo kog segmenta bilo kog segmenta vlasti uvijek mora da se riješava kroz postavljanje problema i predstavljanje posljedica i ne rješavanje problema da bi se našlo pravo rješenje.

DAMIR ARANUT

Hvala vam puno sudija Vehabović u. Nema više članova prijavljenih. Ja vam se još jednom zahvaljujem na ovom iscrpnom izlaganju i na srednju sa komisijom. Da pokazuje jednu odgovornost prema cijelom ovom sistemu u BiH. Saradnja sa komisijom pokazuje puno odgovornosti i ja sam danas jako puno naučio iz ovog izlaganja i siguran sam da će biti ovo od velike koristi prilikom izrade izvještaja, a i kada su u pitanju uraznija i od njih zakonskih rješenja. Govoriliste i konkretnim stvarima koje trebaju ili ne trebaju eventualno biti u zakonskom sistemu neka zemlja kada je u pitanju praksa Evropskog suda ljudska prava to će zaista biti od velike koristi ovoje komisiji. Još jednom vam se zahvaljujem i želim vam ugodan ostatak dana i dobro zdravlje u Strazburu.

FARIS VEHABOVI

Zahvaljujem se na poziviu i mislim i ponavljam da je obaveza svakog nosioca sudske pozicije a tu podrazumijevam i ljude iz tužilaštva da se odazovu pozivu komisije da uđu u radu jer od razgovora nikog glava ne može zaboljeti a sasvim je moguće otkrivati određena konkretna rješenja kada sahvataimo koje su razmjere problema koje imamo i kada ukažemo na rješenja koja moždana privremeni pogled ne izgledaju razumno ni realno ali kada se uđe u suštinu i shvati šta je iza svega toga onda je moguće otkrivati napredak. Hvala vam još jednom

DAMIR ARANUT

Hvala vama doviđenja.

FARIS VEHABOVI

Prijatno.